

دوتا ۲۳۹	عهد جدید ۱۰
معرفی کتابهای عهد جدید - لوقا - قسمت ۱	
S = معلم ۲ (تعلیم توسط معلم ۲)	

(S) به برنامه " دوره شاگردسازی از رادیو " خوش آمدید . با کمک این مجموعه تعلیمی فرصت خواهید داشت که یاد بگیرید کتاب مقدس را بشناسید . در حالیکه به این برنامه گوش می کنید در يك دفترچه ، یادداشت بردارید و یا برنامه را ضبط کنید . نخست در مورد منشاء هر کتاب یاد خواهیم کرد: نویسنده ، زمان و محل نگارش . دوم ، نحوه تقسیم بندی کتابهای کتاب مقدس یاد خواهیم گرفت . سوم ، محتوی اصلی و پیغام هر کتاب را فرا خواهیم گرفت و بالاخره نحوه درك بعضی از قسمتهای سخت کتاب مقدس را یاد می گیریم . تعلیم امروز این است : معرفی لوقا - قسمت ۱ - امروز نحوه بوجود آمدن انجیل لوقا را یاد خواهیم گرفت .

نکته ۱ . نویسنده انجیل لوقا .

اول . مقدمه لوقا و اعمال .

از مقدمه انجیل لوقا و کتاب اعمال واضح است که این دو کتاب توسط يك شخص نوشته شده اند . لوقا و اعمال به عنوان نامه هایی به تیوفیلوس (Theophilus) نوشته شده اند اما مخاطب ، عموم مردم می باشد . در حالیکه مرقس ، انجیل خود را بر اساس موعظه و تعلیم پولس رسول نوشت ، لوقا ، انجیل خود را بر اساس اطلاعات منابع بسیار نوشته است . لوقا مدتها همکار پولس بوده و آشنایی او با بقیه رسولان بیش از يك آشنایی معمولی بوده است .

دوم . نام لوقا در عهد جدید .

سومین انجیل ، لوقا یعنی به نام همکار پولس نامیده می شود . نام لوقا فقط سه بار در عهد جدید به چشم می خورد . طی اولین حبس در روم در کولسیان ۴ : ۱۴ پولس او را " پزشك محبوب " می خواند . چون در این قسمت او از یهودیان (ختنه شدگان) متمایز شده است لوقا ظاهراً تحصیل کرده ای یونانی بود . در فیلمون ۲۳ - ۲۴ پولس می نویسد که ، " همکاران من مرقس ... و لوقا " سلام می رسانند . در طی دومین حبس در روم در دوم تیموتائوس ۴ : ۱۱ پولس می گوید ، " فقط لوقا پیش من است . " از این قسمت روشن است که لوقا همسفر وفادار پولس و همکار او بود .

سوم . نویسنده انجیل لوقا و کتاب اعمال ، همسفر پولس بود .

در کتاب اعمال رسولان ، نویسنده هرگز به نام خود اشاره ای نمی کند ، اما چندین بار خود را یکی از افراد گروه مسافران می خواند . او می گوید " ما " اینکار یا آن کار را انجام دادیم .

نخستین بخشی که در آن " ما " وجود دارد در اعمال ۱۶ : ۱۰ - ۱۷ است . لوقا به دومین سفر بشارتی پولس در ۵۰ میلادی در تروآس ملحق می شود . با آنها در فیلیپی خدمت می کند و بیش از شش سال در آنجا می ماند .

دومین بخشی که شامل " ما " می شود در اعمال ۲۰ : ۶ - ۱۵ است لوقا دوباره به انتهای سومین سفر بشارتی پولس در ۵۷ میلادی در فیلیپی ملحق می شود . هنگامی که پولس در حین خدمت روز یکشنبه در تروآس است همراه اوست و احتمالاً وقتی که با پیران کلیسای افسس در ملیتوس ملاقات می کند نیز همراه او بود .

سومین قسمت که " ما " در آن موجود است . در اعمال ۲۱ : ۱ - ۶ است . وقتی که پولس با فیلیپس مبشر و آغابوس نبی در قیصریه ملاقات می کند ، لوقا همراه اوست .

چهارمین بخشی که " ما " در آن موجود است در اعمال ۲۱ : ۱۷ - ۱۸ است که بسیار مرتبط است با اتفاقی که بدنبال آن رخ می دهد به طوریکه می توان به خوبی نتیجه گرفت که لوقا شاهد وقایعی بود که در اورشلیم رخ داد . زمانیکه پولس با یعقوب و تمام پیران کلیسای اورشلیم ملاقات می کند و زمانیکه پولس دستگیر می شود و برای مردم اورشلیم موعظه می کند ، لوقا همراه او بود . طی ۵۷ - ۵۹ میلادی زمانیکه پولس در قیصریه زندانی شد احتمالاً لوقا کار تحقیقاتی خود برای انجیل را انجام داد . از اول قرننیاں ۱۵ : ۶ می فهمیم که هنوز بسیاری از شاهدان عینی اعمال و سخنان عیسی در آن زمان زنده بودند .

آخرین بخشی که " ما " در آن موجود است در اعمال ۲۷ : ۱ - ۲۸ : ۱۶ است . زمانیکه او به عنوان زندانی به روم سفر میکند ، لوقا همراه اوست . در کولسیان ۴ : ۱۴ پولس خودش میگوید که لوقا در حین نخستین حبس در روم همراه او بود . این در ۶۰ - ۶۱ میلادی اتفاق افتاد . در روم ، پزشك و دوست محبوب باید او را به طور مرتب ملاقات کرده و از راههای بسیار به او کمک کرده باشد . بالاخره در دوم تیموتائوس ۴ : ۱۴ پولس خودش به ما می گوید که در طی دومین حبس در روم فقط لوقا همراه اوست . این به سال ۶۵ / ۶۴ میلادی رخ داد .

چهارم . لوقا در نوشته هایش هرگز به خود اشاره ای نمی کند .

سایر مبشرین نیز چنین کردند . گر چه متی دوبار به اسم خود اشاره می کند ولی ادعا نمی کند که خودش نویسنده است . متی به خود به عنوان " باجگیر " اشاره می کند (متی ۱۰ : ۳) . مرقس به خودش به عنوان " يك جوان " اشاره می کند (مرقس ۱۴ : ۵۱) . و یوحنا به خودش به عنوان " شاگرد محبوب عیسی " اشاره می کند (یوحنا ۲۱ : ۲۰) پس این واقعیت دقیق به خوبی به لوقا به عنوان نویسنده اشاره می کند چون در هیچ يك از سه انجیل دیگر نیز نویسنده خودش را مشخص نمی کند .

یونجم . نویسنده انجیل لوقا ، يك طبيب بود .

زمانیکه بعضی قسمتهای خاص موجود در لوقا با قسمتهای موازی شان در مرقس و متی مقایسه می شوند کشف می کنیم که آنها با توصیف لوقا به عنوان طبیب موافق هستند . برای مثال در لوقا ۴ : ۳۸ مادر زن پطرس از تبی شدید رنج می برد . در لوقا ۵ : ۱۲ مردی به نزد عیسی آمد که مبتلا به جزام بود . در لوقا ۸ : ۴۳ زنی وجود دارد که پزشکان نتوانستند او را شفا دهند . در لوقا ۶ : ۶ لوقا اظهار می کند که دست راست آن مرد خشک شده بود و در لوقا ۲۲ : ۵۰ گوش راست آن مرد قطع گردید .

ششم . نویسنده انجیل لوقا ، الهیات پولس را منعکس می کند .

يك . درست مثل پولس رسول ، لوقا تاکید می کند که خدا از طریق فیض مقتدرش مردم را صرفنظر از نژاد ، ملیت ، جنسیت ، سن یا مقام اجتماعی نجات می دهد . برای مثال ، لوقا ۲ : ۳۰ - ۳۲ تعلیم می دهد که خدا نجاتش را هم برای امتهای و هم برای یهودیان مهیا نمود . لوقا ۷ : ۳۶ - ۵۰ تعلیم می دهد که عیسی گناهان زنی را که در شهر زندگی گناه آلودی داشت می بخشد . لوقا ۱۰ : ۳۰ - ۳۷ تعلیم می دهد که خدا به مقام کاهن یا لای یهودی نمی نگرند بلکه به قلب رؤف سامری . لوقا ۱۳ : ۲۹ تعلیم می دهد که مردم از غرب و شمال و جنوب برای ورود به ملکوت خدا خواهند آمد . لوقا ۱۹ : ۱۰ تعلیم می دهد که عیسی مسیح آمده تا گمشده را بجوید و نجات بخشد . و در لوقا ۲۴ : ۴۹ عیسی می گوید که توبه و بخشش گناهان به تمام قومها موعظه خواهد شد .
دو . درست مانند پولس لوقا بر ضرورت ایمان تاکید می کند . برای مثال ، لوقا ۱ : ۴۵ می گوید ، ” خوشا به حال تو زیرا ایمان آوردی که هر چه خدا به تو گفته است به انجام خواهد رسید . “ و لوقا ۷ : ۵۰ می گوید ، ” ایمانت باعث نجات شده است . بر خیز و آسوده خاطر برو . “

سه . درست مانند پولس ، لوقا از عادل شمردگی به مفهومی قانونی سخن می گوید . برای مثال در لوقا ۱۸ : ۱۴ عیسی می گوید ، ” به شما می گویم که این مرد گناهکار بخشیده شده و به خانه رفت ... زیرا هر که خود را بزرگ جلوه دهد پست خواهد شد و هر که خود را فروتن سازد سر بلند خواهد گردید . “ گر چه این باجگیر بی گناه نبود خدا او را کاملاً عادل شمرده و با او چنین برخورد کرد .

چهار . درست مانند پولس ، لوقا بر دعا تاکید می کند . لوقا ۵ : ۱۶ این عادت عیسی را شرح می دهد ، ” عیسی بیشتر اوقات برای دعا به نقاط دور افتاده در خارج شهر می رفت . “ و در لوقا ۱۱ : ۱ - ۱۳ عیسی به شاگردان تعلیم می دهد که چگونه دعا کنند .

پنج . درست مانند پولس ، لوقا تاکید می کند که مسیح خداوند است . برای مثال ، ” امروز مسیح ، خداوند و نجات دهنده شما در شهر داود چشم به جهان گشود . “ (۲ : ۱۱) . ” من صاحب اختیار روز شنبه نیز هستم . “ (۶ : ۵) . ” چگونه مرا خداوند می خوانید اما دستوراتم را اطاعت نمی کنید ؟ “ (۶ : ۴۶) .

شش . درست مانند پولس لوقا توجه زیادی به تعلیم در مورد روح القدس می کند . برای مثال فرشته به مریم گفت ، ” روح القدس بر تو نازل خواهد شد و قدرت خدا بر تو سایه خواهد افکند از این رو آن نوزاد مقدس بوده فرزند خدا خوانده خواهد شد “ (۱ : ۳۵) . در لوقا ۴ : ۱۸ - ۱۹ عیسی می گوید ، ” روح خداوند بر من است . خداوند مرا برگزیده تا مژده رحمت او را به بیوایان برسانم . او مرا فرستاده است تا رنجیده گان را تسلی بخشم و رهایی را به اسیران و بینایی را به نابینایان اعلام نمایم و مظلومان را آزاد سازم ، و بشارت دهم که زمان آن فرا رسیده که خداوند انسان را مورد لطف خود قرار دهد .
هفت . درست مانند پولس ، لوقا بر خوشی علی رغم شرایط این دنیا تاکید می کند . برای مثال در لوقا ۱۰ : ۲۰ عیسی می گوید ، ” فقط از این شادی نکنید که ارواح پلید از شما اطاعت می کنند بلکه از این شاد باشید که نام شما در آسمان ثبت شده است . و در لوقا خوشی مردم را وصف می کند ” با شنیدن این سخن دشمنان او همه شرمگین شدند اما مردم از معجزات او غرق شادی گشتند . “

هشت . درست همانند پولس ، لوقا به رحمت ، محبت و مهربانی مسیح نسبت به طبقات محروم ، ضعفا و مطرودین توجه می کند . برای مثال ، هر دو کتاب لوقا شامل داستانها، مثل ها و تعلیماتی است که محبت او عملاً بر فقرا ، مطرودین اجتماع ، بر بچه ها و زنان بر باجگیران و گناهکاران ، بز بیماران و معلولین و بر سامری ها و بر امتهای آشکار می شود .
نه . همچنین شباهتی چشمگیر بین توضیحات پولس و لوقا در مورد تاسیس شام خداوند وجود دارد . در اول قرن نهم : ۱۱ - ۲۳ - ۲۵ و لوقا ۲۲ : ۱۹ - ۲۰ لوقا احتمالاً این گزارش را از پولس بدست آورده بود . گر چه لوقا اطلاعات خود را از منبع بسیاری کسب کرده بود و نه تنها از پولس . او معمولاً به شیوه ای آرامتر از پولس می نویسد .

هفتم . مورخین این انجیل را به لوقا نسبت می دهند .

يك . پدر کلیسا ، ایزیبوس (Eusebius) در ۳۰۰ میلادی نوشت ، ” لوقا از نظر نژاد از آنطاکیه و از نظر شغل پزشک بود . او مدتها همراه پولس و آشنایی او با پولس بیش از بقیه رسولان بود . برای هر دو کتابش از خدا الهام گرفت یعنی انجیل و اعمال ، و برای ما نمونه هایی از هنر شفای جانها به جا گذاشت که او از آنها آموخته بود . “
دو . پیش گفتار ضد مارسیونی در حدود ۱۸۰ میلادی می گوید ، ” لوقا از آنطاکیه با شغل طبابت ، یکی از شاگردان رسولان بود . بعد ها پولس را تا به زمان شهادتش همراهی کرد . او بی ملامت خداوند را خدمت می کرد . نه زن گرفت و نه بچه داشت و در سن هشتادو چهار سالگی در بوئیتیا (Boeotia) و پر از روح القدس خوابید . در حالیکه قبلاً انجیل دیگری وجود داشتند که طبق متی در یهودیه و طبق مرقس در ایتالیا نوشته شده بودند - لوقا به میل روح القدس کل انجیل خود را در منطقه آخائیه نوشت . از مقدمه این حقیقت بسیار واضح است که سایر انجیل قبل از انجیل او نوشته شده اند و اینکه ضروری است که برای ایمانداران

امتها که تولد تازه یافته اند شرح صحیحی از نجات ارائه گردد تا آنها فریفته افسانه های یهودی نشده و فریب خیالات بی فایده و مردانه را نخورند و از راستی منحرف نشوند . و بعدها همین لوقا اعمال رسولان را نوشت . “ سه . عنوان انجیل . لوقا به تئوفیلوس نوشت که احتمالا دوستی محترم بود ، او با این هدف نوشت که تمام جویندگان واقعی را بیاموزد و ایمان نوایمانان را تقویت کند بخصوص آنانی که از جهان رومی و یونانی زبان بودند . هدف نهایی او این بود که انجیل را به تمام اقوام جهان تعلیم دهد . زمانیکه رونویسی انجیل آغاز شد و به گردش در آمد و پدران کلیسا در نوشته های خود از آن اقتباس کردند آنها نیز این عادت را نداشتند که به اسامی نویسندگان انجیل اشاره کنند احتمالا به این دلیل که نویسنده بر همه شناخته شده بود . حدود ۱۲۵ میلادی چهار انجیل در یک مجموعه جمع آوری شد تا در کلیساها استفاده شود و به آنها عناوینی داده شد . عنوان بر طبق ” لوقا “ تأیید می کند که مسیحیان می دانستند که توسط لوقا نوشته شده است .

نکته ۲ . منابعی برای نوشتن انجیل لوقا .

اول . لوقا از انجیل مرقس استفاده کرد . لوقا تقریباً شامل یک سوم مطالب موجود در انجیل مرقس است . تقریباً در هر موردی که انجیل لوقا موازی با انجیل مرقس است با انجیل متی نیز همین وضعیت را دارد . مورد استثناء لوقا ۴ : ۳۱ - ۳۷ و ۴ : ۴۲ - ۴۴ و ۹ : ۴۹ - ۵۰ و ۲۱ : ۱ - ۴ است . طومارهای پاپیروس که مبشرین برای نوشتن اناجیل خود از آنها استفاده می کردند اندازه ای محدود داشت . کاملاً احتمال دارد که لوقا عمداً بعضی قسمتهای انجیل مرقس را کنار گذاشته تا بر روی طومار پاپیروس فضای مناسبی برای نوشتن مطالب ناشی از تحقیقات او به جا بماند . به هر حال مطالب جدید بسیاری که در مقایسه با مرقس فقط در انجیل لوقا یافت می شوند در خور توجه است . برای مثال لوقا تاریخ تولد عیسی و ۲۴ مثل را شامل می شود که در انجیل مرقس وجود ندارد .

دوم . لوقا احتمالاً از یادداشتهای متی استفاده کرده است .

پدر کلیسا پاپیاس که از ۶۰ - ۱۵۵ میلادی می زیست گفته است ، ” متی “ لوگیا ” (Logia) “ را به زبان عبری منظم کرد و هر کدام ، آنها را بر حسب توانایی اش ترجمه نمود . یعنی طی خدمت عیسی از ۲۶ - ۳۰ میلادی متی در مورد سخنان و کارهای عیسی مسیح خداوند به زبان آرامی یادداشت بر می داشت یعنی زبانی که هم عیسی و هم شاگردان با آن سخن می گفتند . بعدها سایر مبشرین نویسنده انجیل این یادداشتهای متی را ترجمه و از آن استفاده کردند تا اناجیل خود را بنویسند . بخصوص اطلاعاتی که در انجیل متی و لوقا یافت می شود اما در انجیل مرقس موجود نیست تا حدودی از یادداشتهای متی ریشه گرفته اند .

سوم . لوقا بیشتر از تحقیقات خود استفاده کرد .

در لوقا ۱ : ۱ - ۴ لوقا تأکید می کند که انجیل او بر اساس شهادتی است که خودش دیده و از عیسی شنیده و همچنین بر اساس شهادت کسانی است که عیسی را هنگام کارش بر روی زمین خدمت می کردند یعنی شهادت رسولان عیسی این اشخاص غالباً آرامی حرف می زدند . به علاوه لوقا تأکید می کند که او با دقت از همان ابتدا همه چیز را تحقیق کرده است . زمانیکه لوقا در حول و حوش اورشلیم به سال ۵۷ - ۵۹ میلادی بود می توانسته با مریم ، مادر عیسی و یا با سایر بستگان نزدیک او و دوستانش که مریم حقایق مربوط به حاملگی و تولد عیسی را به آنها منتقل کرده گفتگو کرده باشد . یونا همسر خوزا ، رئیس دربار هیروودیس (لوقا ۸ : ۲ - ۳) ، می توانستند اطلاعاتی در رابطه با هیروودیس به لوقا داده باشند (لوقا ۲۴ : ۱۰) . لوقا می توانسته اطلاعات را از پولس نیز که یکی از اعضای سنهدرین یهودی بود کسب کرده باشد (اعمال ۲۶ : ۱۰) که احتمالاً با شاگردان اولیه عیسی هم در تماس بوده چون به آنها جفا می رسانید (اعمال ۹ : ۱) . فیلیپس مبشر می توانسته وقایع سامره را به او اطلاع داده باشد . (اعمال ۲۱ : ۸) ، یعقوب هم در مورد وقایع خانوادگی عیسی و وقایع حول و حوش پنطیکاست او را مطلع کرده باشد و غیره (اعمال ۲۱ : ۱۸) . مرقس می توانسته رونوشتی از انجیلش را برای استفاده به او داده باشد (فلیمون ۲۴) . لوقا باید از منابع مکتوب دیگر یعنی عهد عتیق عبری و یونانی و سایر اسناد آرامی که در مورد عیسی سخن گفته اند استفاده کرده باشد . این سبک سامی بعضی از قسمتهای انجیل او را مثلاً لوقا فصلهای ۱ - ۲ توضیح دهد .

چهارم . از همه بالاتر لوقا تماماً توسط روح القدس الهام و هدایت شد .

هر یک از چهار نویسنده انجیل ، پیغامی مشابه را به جهان اعلام و نوشتند . گرچه آنها چنین کردند ، ولی تا حدی از نظر هدف و شیوه نگارش متفاوتند و هر یک برخوردار از شخصیتی متفاوت هستند . هر یک تا اندازه ای از منابع متفاوتی استفاده کردند : متی از یادداشتهای مربوط به کار و سخنان عیسی در زمان حیاتش بر روی زمین استفاده کرد و مرقس از موعظه ها و تعالیم پطرس رسول ، لوقا از شاهدان بسیار و اسناد موجود . اما از هر منبعی هم که استفاده کرده باشند همه اناجیل از ابتدا تا انتها توسط روح القدس الهام و هدایت شده است . دوم تیموتائوس ۳ : ۱۶ می گوید ، ” در واقع تمام قسمتهای کتاب مقدس را خدا الهام فرموده است . از این جهت ، برای ما بسیار مفید می باشد زیرا کارهای راست را به ما می آموزد اعمال نادرست را در مورد سرزنش قرار می دهد و اصلاح می کند و ما را به سوی زندگی خدا پسندانه هدایت می نماید . “ به همین علت است که اناجیل هیچگاه قدرت جذب کنندگی خود را از دست نمی دهد و به مدت قرنهای بسیار بر مردم از تمام فرهنگهای جهان تاثیر گذاشته و آنها را تغییر داده است .

نکته ۳ . تاریخ نگارش انجیل لوقا .

در لوقا ۱۹ : ۴۱ - ۴۴ و ۲۱ : ۲۰ عیسی خرابی اورشلیم و معبد را پیشگویی می کند . این واقعا به سال ۷۰ میلادی توسط تیطوس ژنرال رومی اتفاق افتاد . پس لوقا و اعمال بایستی قبل از ۷۰ میلادی نوشته شده باشند . چون کتاب اعمال با اولین حبس

پولس در روم به سال ۶۱ میلادی پایان می یابد احتمالاً اعمال نیز کمی بعد از آن تاریخ نوشته شده است . در تابستان ۶۴ میلادی ، آتش سوزی مهیبی سه چهارم روم را نابود ساخت . احتمالاً مسبب این آتش سوزی قیصر ظالم روم به نام نرون بوده است . او برای اینکه توجه را از خود منحرف کند مسیحیان را سرزنش نمود . جفایی عظیم بر علیه مسیحیان شروع شد آنها را علناً بر چوبه مرگ می سوزاندند یا در میدان جلوی حیوانات وحشی می انداختند . اما چون هنوز در کتاب اعمال در همه جا از دولت روم به طور مثبت صحبت می شود انجیل لوقا و کتاب اعمال باید قبل از ۶۴ میلادی نوشته شده باشد . کتاب اعمال احتمالاً ۶۳ میلادی و انجیل لوقا دیرتر از ۶۲ - ۶۳ میلادی نوشته نشده است .

نکته ۴ . محل نگارش انجیل لوقا .

پیش گفتار ضد ماریونی تاکید می کند که لوقا کتابش را در منطقه اخائیه نوشته چون احتمالاً می خواسته تاکید کند که لوقا يك يونانی است و کاملاً در حین اقامت در خانه اش در قلمرو یونان آن را نوشته و برای کل منطقه یونانی زبان آن روزگار انجیل خود را نوشت . گر چه لوقا احتمالاً تحقیقات بسیاری برای انجیل و اعمال انجام داد و یادداشتهای مقدماتی خود را در اورشلیم ، قیصریه ، آسیای صغیر و اخائیه نوشت بیشتر احتمال دارد که او صورت نهایی کتابهایش را در روم نوشته باشد . پس نتیجه می گیریم که لوقا انجیل خود را حین ۶۲ - ۶۳ میلادی در روم نوشت .

تکلیف برای هفته آینده

- اول . در طی هفته آینده لوقا فصلهای ۱۱ - ۱۵ را بخوانید .
- دوم . کتابهای دستور عمل ” بروید و کلیسای مسیح را بنا کنید ” را ملاحظه کرده و به آدرس اینترنتی www.dota.net مراجعه کنید . این آدرس را به حروف تکرار میکنم
- سوم . هر شنبه تا چهارشنبه به برنامه ” دوره شاگردسازی از رادیو ” گوش کنید .